

Justis- og politidepartementet
Lovavdelingen
Pb 8005 Dep.
0030 Oslo
lovavdelingen@jd.dep.no

Oslo 13. januar 2012

Høringsuttalelse – Behandlingen av sivile krav etter terrorhandlingene 22. juli 2011. Forslag til enkelte endringer i voldsoffererstatningsloven og straffeprosessloven.

Kort om høringsinstansen

Landsforeningen for trafikkskadde i Norge (LTN) er en politisk uavhengig frivillig organisasjon som arbeider for å ivareta og styrke rettighetene til skadde, pårørende og etterlatte uavhengig av skadeårsak. LTN har siden 2006, etter at et av våre medlemmer ble offer for blind og uprovosert vold, viet voldsoffererstatningsloven spesiell interesse. Foreningen har ved flere anledninger gjort både departement og Storting oppmerksom på lovens urimelige konsekvenser, og behovet for en styrking av voldsofferets erstatningsrettslige vern.

Kommentarer til foreslåtte lovendringer i voldsoffererstatningsloven

5.2.1 Forslag til ny bestemmelse om domstolsprøving av oppreisningskrav

LTN er enig med departementet i at det er nødvendig å sikre at oppreisningsbeløpene i voldsoffererstatningssaker følger nivået i rettspraksis.

LTN ser det som en fordel at domstolen har full prøvelsesadgang i voldsoffersaker.

6. Endring av voldsoffererstatningens øvre grense

Vold er et samfunnsproblem og LTN er for så vidt ikke uenig med departementet i at voldsoffererstatning kan ses på som en form for indirekte tvungen forsikring over skatteseddelen. Denne finansieringsordningen har vi også for pasientskadeerstatning som ikke har noen øvre begrensning i utmålingen.

Etter vårt syn foreligger det ikke noen legitim grunn til at voldsoffer skal ha et dårligere erstatningsrettslig vern enn f. eks pasientskadde, yrkesskadde eller trafikkskadde.

Departementets argumentasjon mht frivillige og private forsikringer mener vi er urimelig. En stor del av dem som rammes av vold er unge som ikke har hatt anledning til å tegne denne type forsikringer. Mange har heller ikke rukket å etablere et arbeidsforhold der denne type forsikringer dekkes av arbeidsgiver. Det er kjent at menneskers evne til konsekvenstenking er fullt utviklet først i midten av 20-årene, og det er etter vår oppfatning derfor urimelig å kreve at den enkelte skal forutse, eller ta høyde for, at man i ung alder skal bli varig skadet som følge av en kriminell handling.

LTN kjenner ikke til tilfeller der lovens tak på 40G har slått inn og det er grunn til å tro at det under normale omstendigheter vil være særdeles sjeldent at man vil se tilfeller der erstatningsutmålingen overstiger foreslåtte 60G. En fjerning av taket vil derfor ha liten økonomisk betydning for staten. For den enkelte skadelidte er det imidlertid helt sentralt å få dekket hele sitt økonomiske tap, og desto større skaden er, desto større vil behovet for full erstatning være.

LTN mener derfor at det ikke foreligger noen legitime grunner til at det i det hele tatt skal settes "tak" for voldsofferets rettigheter.

Ordningen slik den er i dag, er svært urimelig overfor det fåtallet av skadelidte som påføres de aller alvorligste skadene, og altså de som har størst behov for å få utbetalt den erstatning som skadeserstatningsloven faktisk gir dem rett til. I forhold til f. eks pasientskaddes rettigheter utgjør et "tak" etter vår oppfatning en usaklig forskjellsbehandling.

Under forutsetning av at forslaget om begrensninger i maksimalbeløpet opprettholdes, er vi enige med departementet i at det skal tas utgangspunkt i G på vedtakstidspunktet. Det understrekes dog at det vil være urimelig å beholde den begrensning som "...hvert enkelt skadetilfelle" i lovens §11 utgjør og slik den i dag blir praktisert.

I tilfeller der flere etterlatte har erstatningskrav og taket/maksimalbeløpet oppnås må erstatningen deles da loven i dag tar utgangspunkt i det enkelte skadetilfelle og ikke hensyntar antallet offer/skadelidte. Søsken må således dele samme erstatningen som enebarnet vil få utbetalt i sin helhet, hvis foreldrene blir drept ved en voldsutøvelse. For små barn, som for eksempel er vitner til at foreldre blir drept, kan dette slå særlig urimelig ut da de kan rammes av både skadetilfellesbegrensningen i voldsoffererstatningsloven og av urimeligheter i dagens skadeserstatningslov § 3-2a.

Spesielt om barns erstatningsrettigheter

LTN ønsker å gjøre departementet oppmerksom på at voldsoffer som på skadetidspunktet ikke har fylt 16 år ikke vil dra nytte av lovforslaget som det står i dag. For dem vil skadeserstatningslovens §3-2a likevel begrense erstatningsrettighetene. Det er bred enighet

– også på skadevoldersiden - om at denne lovhjemmelen har medført at svært mange barn har blitt, og fortsatt blir, systematisk underkompensert. Vi viser i den anledning til den utredning professor Asbjørn Kjønstad utarbeidet på oppdrag av, og i samarbeid med, LTN og som personlig ble overlevert tidligere statsråd Knut Storberget i august 2008. Vi viser også til de lovendringer som Askelandutvalget i NOU 2011:16 har foreslått og som vil styrke barns erstatningsrettigheter betydelig hvis forslaget blir implementert i lov.

I påvente av en mer overgripende og varig revidering av skadeserstatningslovens §3-2a mer LTN at departementet bør vurdere å heve taket i skadeserstatningsloven §3-2a til minimum 60G.

Så vel rimelighets-, rettferdighets-, og gjenopprettelseshensyn tilsier at Voerstl § 11, 1.ledd bør fjernes.

7.1 Pårørendes rett til voldsoffererstatning

Denne erstatningsposten er for tiden under utvikling i erstatningsretten. I den forbindelse vises det til departementets forslag i Ot.prp.nr.10 (2007-2008) side 18, og dom avsagt av Høyesterett gjengitt i Rt 2010 s. 1153. Etter vår oppfatning åpnes det her for at man i større grad kan gi erstatning til såkalte tredjemenn. Videre har man etter hvert fått økende kunnskap om hvordan alvorlige skader også innebærer betydelige psykiske belastninger for skadelidtes familie.

Det er urimelig at skadelidtes nærmeste familie ikke får dekket sitt økonomiske tap i forbindelse med alvorlige voldsutøvelse.

Rett til voldsoffererstatning for tredjemann bør hjemles i loven.

7.2 Voldsoffererstatning til personer som har bistått ofre

LTN har ingen innsigelser mot den foreslåtte lovformulering, og støtter forslaget om utvidelse av personkretsen som kan tilkjennes voldsoffererstatning.

8. Forslag til lovendring om fornærmede og etterlattes deltakelse i rettsmøter

For LTN er hovedmålet at med utgangspunkt i prinsippet om "full erstatning" sikre at de som rammes av voldsutøvelse får utbetalt sin rettmessige erstatning, og dermed oppnå så normal samfunnsdeltakelse som mulig.

Med bakgrunn i foreningens ressurser og den korte høringsfristen har LTN ikke anledning å kommentere de deler av høringsbrevet som omhandler straffeprosessrettslige faktorer.

9. Lovfesting av hjemmel for oppnevning av koordinerende bistandsadvokat
Jf. pkt 8.

10. Økonomiske og administrative konsekvenser

Under henvisning til våre bemerkninger under punkt 6., finner LTN ingen rimelig grunn til å opprettholde et "tak" i lovens § 11. Hensynet til at staten skal kunne forutse sine utgifter bør ikke veie tyngre enn hensynet til de voldsofrene som blir hardest skadet.

Hvis man likevel finner grunn å opprettholde forslaget om begrensningene i § 11, er LTN enig i at det ved utmåling tas utgangspunkt i G på vedtakstidspunktet. Dette vil også harmonisere med alminnelig erstatningsrett

Spesielt om etteroppgjør

Ved etteroppgjør, som følge av forverring av helsemessig eller ervervsmessig situasjon, må det gis erstatning etter G på konstateringstidspunktet for forverringen, jf. forslag fra Askelandutvalget NOU 2011:16 Standardisert personskadeerstatning.

Voldsoffererstatningsloven, slik den praktiseres i dag, tar dessverre også i slike tilfeller utgangspunkt i skadetidspunktet for den straffbare handlingen. Vår erfaring er at voldsoffer, som først etter lengre tid faller ut av yrkeslivet, har gått glipp av betydelige erstatningsbeløp.

LTN ber at dette hjemles i loven

Kjell Silkoset (sign.)
Landsstyreleder

Per Oretorp
Ass. generalsekretær